

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w W. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca:	Sędzia Iwona Dzięgielewska
Protokolant:	Iwona Wołyniec

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2020 r. w Warszawie

sprawy z odwołania M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w W.

zasilek opiekuńczy, zwrot nienależnie pobranego zasiłku opiekuńczego

na skutek odwołania M. P.

od decyzji z dnia 25 kwietnia 2019 nr (...) - (...)

1. Zmienia zaskarżoną decyzję, że przyznaje odwołującej się M. P. prawo do zasiłku opiekuńczego za okres od 29.10.2014 r. do

31.10.2014 r. oraz zwalnia odwołującą się M. P.

z obowiązku zwrotu zasiłku opiekuńczego za okres od 29.10.2014 r. do 31.10.2014 r. wraz z odsetkami;

2. Zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi

w W. na rzecz odwołującej się M. P. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W dniu 27 maja 2019 r. wpłynęło odwołanie M. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 25 kwietnia 2019 r. W sprawie odmowy prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 29 października 2014 r. do 31 października 2014 r. oraz zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku wraz z odsetkami. W uzasadnieniu odwołująca się wskazała, że organ rentowy nie miał podstaw do stwierdzenia, że wystawiała i podpisywała rachunki na pobyt dzieci w Niepublicznym Ż. Muzycznym (...). Nie miał podstaw do uznania, kiedy taka czynność została wykonana. Nadto trudno uznać wypisywanie rachunków za czynność zarobkową. Działalnością zarobkową strony było świadczenie opieki dla dzieci w wieku do 3 lat w prowadzonym przez nią żłobku. Do realizowania opieki zatrudniony był wykwalifikowany personel. Wystawienie rachunku mogło być jedynie czynnością techniczną, a nie zarobkową. Nawet gdyby została wykonana podczas zwolnienia nad chorym członkiem rodziny, w żaden sposób nie kolidowałaby z tą opieką (odwołanie k. 1-3).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania. Organ rentowy wskazał, że odwołująca się naruszyła art 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa wykonując pracę zarobkową lub wykorzystując zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z jego celem. W dniu 31 października 2014 r. wystawiała i podpisywała rachunki na pobyt dzieci w Niepublicznym Ż. Muzycznym (...) (odpowiedź na odwołanie k. 5-6).

Na rozprawie w dniu 3 czerwca 2020 r. pełnomocnik odwołującej się podniósł zarzut przedawnienia roszczenia (protokół k. 29).

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w niezmienionym kształcie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca się w okresie objętym zaskarżoną decyzją była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w charakterze pracownika socjalnego w Ośrodku Pomocy (...) w dzielnicy W.. Dodatkowo w okresie od 20 czerwca 2013 r. do 17 czerwca 2016 r. prowadziła działalność gospodarczą - opiekę dzienną nad dziećmi w wieku do lat 3 w formie żłobka - Niepubliczny Ż. Muzyczny (...). Początkowo zatrudnione były w żłobku 4 osoby. W 2014 r. żłobek zapewniał opiekę dla 10 dzieci. Do opieki nad dziećmi odwołująca się zatrudniała wykwalifikowaną kadre - 2 opiekunki, w tym jedna pełniła funkcję dyrektora. Do wystawiania faktur upoważniona była dyrektor i ona zwyczajowo wykonywała te czynności. Odwołująca się wystawiała faktury w czasie kiedy dyrektor była na urlopie. Termin płatności dla rodziców za wyżywienie był do dnia 12 każdego miesiąca. Żłobek funkcjonował samodzielnie, nie wymagał obecności odwołującej się na miejscu. Pełnomocnikiem do reprezentowania firmy, ujawnionym w (...) był mąż odwołującej się (protokół kontroli PIP).

W dniach 29 października 2014 r. do 31 października 2014 r. odwołująca się przebywała na zwolnieniu lekarskim nad chorym członkiem rodziny. Za okres od 29 października 2014 r. do 31 października 2014 r. zasiłek wypłacał Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) k. 25). W zakresie 2013 - 2014 często korzystała ze zwolnień na córkę, u której w tym czasie wykryto nowotwór. Z mężem pozostawała w separacji, sama wychowywała córkę (zeznania odwołującej się k. 29-30 e - protokół (...) (...)).

W dniu 31 października 2014 r. odwołująca się wystawiła rachunki za wyżywienie dzieci (rachunki k.13-14-15). W tamtym czasie organ rentowy nie kwestionował wypłaty zasiłków. Okoliczności te ujawnione zostały w dniu 17 kwietnia 2018 r. w toku postępowania przed Sądem z powództwa odwołującej się o przywrócenie do pracy. Kontrola Państwowej Inspekcji pracy przeprowadzona została w okresie od 14 czerwca 2018 r. do 20 sierpnia 2018 r. (protokół kontroli PIP k. 20-23; zeznania odwołującej się k. 29-30 e - protokół (...) (...)).

Decyzją z dnia 25 kwietnia 2019 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił odwołującej się prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 29 października 2014 r. do 31 października 2014 r. oraz zobowiązał do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku opiekuńczego w kwocie należności głównej w wysokości 299,55 zł wraz z odsetkami w kwocie 94,87 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z danych zarejestrowanych na koncie ZUS wynika, że od 1 maja 2011 r. odwołująca się była zatrudniona w (...) W. W. i jednocześnie prowadziła pozarolniczą działalnością gospodarczą. Podczas sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny w okresie od 29 października 2014 r. do 31 października 2014 r. wystawiła i podpisała rachunki za pobyt dzieci w Niepublicznym Ż. Muzycznym (...) czym naruszyła art 17 ustawy zasiłkowej. (decyzja - akta rentowe).

Następnie decyzją zamienną z dnia 5 czerwca 2019 r. nr (...) organ rentowy zmienił ww. decyzję w ten sposób, że zobowiązał M. P. do zwrotu odsetek od nienależnie pobranego zasiłku opiekuńczego od dnia doręczenia decyzji zamiennej do dnia zwrotu kwoty nienależnie pobranego świadczenia. W pozostałym zakresie pozostawił decyzję bez zmian (decyzja - akta rentowe).

W dniu 27 maja 2019 r. wpłynęło odwołanie od decyzji z dnia 25 kwietnia 2019 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, aktach rentowych oraz na podstawie zeznań odwołującej się k. 29-30 e - protokół (...)(...)

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującej się bowiem były one spójne, logiczne i korespondowały z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie jako uzasadnione zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszym postępowaniu organ rentowy odmówił odwołującej się prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 29.10.2014 r. do 31.10.2014 r. podnosząc, że w okresie sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny tj. w dniu 31 października 2014 r. odwołująca się wystawiła rachunki za pobyt dzieci w prowadzonym przez nią Niepublicznym Ż. Muzycznym (...) czym naruszyła art 17 ustawy zasiłkowej.

Zgodnie z 17 ust 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (DZ.U. z 2020 r. poz. 870) ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Art 17 ust 3 w zw. z art 68 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (DZ.U.2019.0.645) okoliczności te ustalają podmioty upoważnione do kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień (Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz płatnicy składek).

Art 84 ust 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019 r. poz 300) - osoba która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczenia społecznego jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Zgodnie z art 84 ust 3 ww. ustawy nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres dłuższy niż ostatnie 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, a w pozostałych przypadkach – za okres dłuższy niż ostatnie 3 lata.

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie odwołująca się sprawowała opiekę nad członkiem rodziny, nad swoim chorym dzieckiem w okresie od 29.10.2014 r. do 31.10.2014 r. W dniu 31 października 2014 r. odwołująca się wystawiła rachunki za pobyt dzieci w prowadzonym przez nią Niepublicznym Ż. Muzycznym (...). Okoliczność ta została ujawniona w dniu 17 kwietnia 2018 r. w toku toczącego się przed Sądem Rejonowym postępowania w dniu 17 kwietnia 2018 r. Na skutek zawiadomienia Sądu odbyła się Kontrola Państwowej Inspekcji Pracy za okres od czerwca 2013 r. do czerwca 2016 r. Kontrola zakończyła się w sierpniu 2018 r. gdzie ustalono min., iż w okresie objętym kontrolą nie wykonywała ona działalności zarobkowej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Nadto, zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 06 maja 2009 r., sygn. akt II UK 359/08, przy zastosowaniu art. 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa należy odróżnić pracę zarobkową wykonywaną w ramach działalności gospodarczej przez osobę prowadzącą tę działalność, od czynności formalno-prawnych, do jakich zobowiązana jest jako pracodawca czy płatnik. Ponadto, podejmowane czynności formalno-prawne w okresie niezdolności do pracy przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą nie są pracą zarobkową powodującą utratę prawa do zasiłku chorobowego (vide SN z dnia 3 marca 2010 r. III UK 71/09; vide Wyrok SN z dnia 6 maja 2009 r. II UK 359/08.). Czynności podjęte przez odwołującą

się miały charakter incydentalny i wymuszony okolicznościami, ograniczone do minimum, a w tym stanie rzeczy nie można tych czynności uznać za mające charakter zarobkowy.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe także na ustalenie okoliczności czy odwołująca się wykorzystywała zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Celem zasiłku opiekuńczego podobnie jak zasiłku chorobowego jest kompensata utraconego przez ubezpieczonego dochodu (inaczej: rekompensata zarobku) wskutek wystąpienia u niego czasowej, przejściowej niezdolności do zarabkowania. Celem tym nie jest natomiast uzyskanie dodatkowej korzyści obok wynagrodzenia, dlatego zasiłek chorobowy wypłacany jest nie obok, ale zamiast wynagrodzenia. Zarówno warunki nabycia prawa do świadczeń, jak też wysokość tychże świadczeń i zasady ich wypłaty są sformalizowane z uwagi na: bezwzględnie obowiązujący charakter norm prawnych zawartych w przepisach prawa ubezpieczenia społecznego, wyłączenie możliwości ich wykładani z uwzględnieniem reguł słuszności (zasad współżycia społecznego), ukształtowanie treści stosunkówów ubezpieczeń społecznych ex lege i niedopuszczalność zawierania co do nich ugód, powodując konieczność ich zgodnego z dosłownym brzmieniem – stosowania.

Prawo do zasiłku opiekuńczego jaki i chorobowego podlega utracie w przypadku wystąpienia jednej z dwóch przesłanek: wykonywania pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy lub wykorzystywania zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia. Przesłanki powodujące utratę prawa do świadczenia mają charakter niezależny, odrębny. Wystarczy więc, że w czasie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony wykonuje pracę zarobkową i nie jest niezbędne, aby była ona niezgodna z celem zwolnienia lekarskiego (wyrok SN z dnia 5 kwietnia 2005 r., I UK 370/04, OSNP 2005, nr 21, poz. 342; OSP 2006, z. 12, poz. 134) jak i odwrotnie.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd podzielił stanowisko zaprezentowane przez odwołującą się, że incydentalne wystawienie i podpisanie przez nią rachunków za pobyt dzieci w żłobku w trakcie korzystania z zasiłku opiekuńczego nad córką nie było sprzeczne z celem zwolnienia. Odwołująca się zapewniła opiekę dziecku, czynności tych dokonała będąc w domu, co nie miało negatywnego wpływu na sprawowaną opiekę i zdrowie dziewczynki. W ustalonych okolicznościach sprawy należało uznać, że odwołująca się nie wypełniła przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i wobec tego nie utraciła prawa do zasiłku chorobowego. Tym samym bezpodstawne jest żądanie zwrotu świadczenia jako bezpodstawnego.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., w myśl którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Odwołująca się była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika – radcę prawnego, w związku z czym należało uwzględnić koszty zastępstwa procesowego, które Sąd ustalił na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) – 180 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c jak na wstępie.